

Precisionsmedicin kräver

Även om arbetet med att stoppa coronapandemin kommer att fortsätta att dominera agendan under hösten vill Lif:s vd **Anders Blanck** se ett ökat fokus på det praktiska införandet av precisionsmedicin i den svenska hälso- och sjukvården.

– Vi måste orka att gå från ord till handling. Precisionsmedicin är en modernisering av hälso- och sjukvården som ger oss förutsättningar till en mer individanpassad diagnostik och behandling. En mer modern hälso- och sjukvård gör oss också mer relevanta för framtida kliniska läkemedelsprövningar.

Under våren presenterade Lif sin uppdaterade handlingsplan för hur Sverige ska kunna attrahera fler företagsinitierade kliniska läkemedelsprövningar i den allt hårdare internationella konkurrensen samt förslag på ett antal åtgärder för att öka implementeringstakten av precisionsmedicin i svensk hälso- och sjukvård.

Kliniska läkemedelsprövningar innebär dels att patienter i Sverige får möjlighet att testa de allra nyaste behandlingarna, dels att den svenska hälso- och sjukvården får tillgång till och kunskap om nya läkemedel och behandlingar som ligger i forskningsfronten.

– Vi ser just nu en fantastisk medicinsk utveckling där ny diagnostik och behandling kommer att kunna modernisera hela hälso- och sjukvården. Men vi har också ett antal frågor som måste lösas för att detta ska kunna ske. I Lif:s handlingsprogram lyfter vi fram förslag som vi bedömer skulle bidra till ökad tillgänglighet och användning av hälsodata, ge Sverige fler företagsinitierade kliniska läkemedelsprövningar

samt bidra till att patienter får tillgång till de nya och avancerade behandlingar genom implementering av precisionsmedicin, säger Anders Blanck, Lif:s vd.

– Målsättningen i den nationella life science-strategin är att vi ska vara ett ledande life science-land och ett föregångsland när det handlar om införande av precisionsmedicin i hälso- och

” **Nationella satsningar krävs och här är den faktiska tillgången till nya läkemedel för patienter i Sverige en viktig indikator att följa.**

Men för att kunna gå från ord till handling menar Anders Blanck att det krävs tydligare samordning mellan hälso- och sjukvård, patienter, akademi och företag, mer politisk handlingskraft och en insikt om att det kommer att krävas betydande investeringar för att svensk hälso- och sjukvård fortsatt ska ligga i framkant och erbjuda patienter tillgång till moderna och innovativa behandlingar. Nationella satsningar krävs och här är den faktiska tillgången till nya läkemedel för patienter i Sverige en viktig indikator att följa.

sjukvården. Det är bra och ambitiösa målsättningar, men för att lyckas kan vi inte som i dag ligga efter andra jämförbara länder när det gäller patienters tillgång till läkemedel och andra behandlingar som de skulle ha medicinsk nytta av.

Bättre kunskap om patienters tillgång till läkemedel behövs

För att kunna jämföra hur tillgängligheten ser ut runt om i Europa till de nya läkemedel som godkänts inom EU under de senaste åren tar EFPIA

” Ett område där Lif vill se bättre data och underlag är kostnaderna för införandet av precisionsmedicin.

nationell satsning

varje år fram den så kallade WAIT-rapporten.

– Den senaste rapporten visar att ungefär sex av tio av de läkemedel som godkändes 2017 till 2019 var tillgängliga för patienter i Sverige i december 2020. För läkemedel mot sällsynta sjukdomar utanför cancerområdet var motsvarande siffra ungefär fyra av tio, vilket faktiskt är under EU:s genomsnitt, givet de definitioner som används i EFPIA:s arbete.

Lifs data bygger på officiell nationell information och på försäljningsdata för enskilda läkemedel men rapportens siffror och tolkningen av dessa har ifrågasatts av bland annat TLV och företrädare för NT-rådet och regionernas Samverkansmodell för läkemedel. Lif vill därför initiera ett gemensamt arbete för att få fram en nationellt accepterad statistik som visar vilka läkemedel som faktiskt finns tillgängliga och som används i Sverige.

– Vi har i många år påtalat att Sverige måste utveckla sina data kring tillgång och användning av läkemedel för att kunna följa både användandet och kostnaderna. För att få fram tillgänglighetsstatistik som alla aktörer kan acceptera kommer vi därför under hösten att bjuda in företrädare för regioner och myndigheter till en metoddiskussion kring hur vi framöver ska analysera tillgängligheten och användningen av nya läkemedel.

Ett område där Lif vill se bättre data och underlag är kostnaderna för införandet av precisionsmedicin.

– Precisionsmedicin innebär användande av ny typ av diagnostik och läkemedel där det blir mer av engångskostnader, något som både ökar och sänker hälso- och sjukvårdens kostnader samtidigt. Vi har därför nyligen skrivit en hemställan till regeringen om att Socialstyrelsen inom ramen för sina prognoser över de offentliga läkemedelskostnaderna även ska analysera de kostnader och besparingar som avancerade läkemedelsterapier och precisionsmedicin kommer att generera under de kommande tio åren.

Nationell färdplan och överenskommelse

Lif vill också se att en färdplan för implementering av precisionsmedicin utarbetas på nationell nivå. Utvecklingen och införandet av precisionsmedicin i hälso- och sjukvården är beroende av att samtliga aktörer i life science-systemet samverkar och gemensamt bidrar. Regeringens Samverkansgrupp för hälsa och life science har som målsättning att under 2021/22 ta fram just en sådan färdplan. Detta är ett arbete som Lif koordinerar tillsammans med Karolinska Institutet inom ramen för Arbetsgruppen för precisionsmedicin och ATMP. En viktig del i en kommande färdplan blir att föreslå och etablera en överenskommelse mellan stat, regioner, patientorganisationer, företag och akademi för att ytterligare stärka samverkan men också tydliggöra ansvaret för det fortsatta arbetet och de nödvändiga insatserna.

– Precisionsmedicin handlar inte bara om rätt läkemedel till rätt patient, utan vi står inför fantastiska möjligheter att utifrån nya medicinska landvinningar tillsammans med tillgång till hälsodata modernisera och effektivisera hälso- och sjukvården här och nu om vi är beredda att anpassa oss till de nya förutsättningarna. Är det något vi har lärt oss av coronapandemin så är det alla aktörer måste bidra när vi står inför stora utmaningar – införandet av precisionsmedicin kommer definitivt att kräva bred samverkan – och konkret samarbete, avslutar Anders Blanck.

ANDERS BLANCK
Vd, Lif

Läs mer:

Lifs handlingsplan: Så kan Sverige få fler företagsinitierade kliniska läkemedelsprövningar

<https://www.lif.se/fokusomraden/forskning/kliniska-provningar/>

Prioriteringar och förslag för en accelererad implementering av precisionsmedicin

<https://www.lif.se/fokusomraden/prioriteringar-och-forslag-for-en-accelererad-implementering-av-precisionsmedicin/>